



בית דין לשכירות בתל אביב - יפו

21 יולי 2010

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיין
שבאי ואח'

א.י. ע"ד אדם פיש
שד' מוריה 50 מיקוד 34572
ח'פה

טלפון מרכז מידע: 02-6593333

מכתב מלווה

מצורף בזה מסמך החלטה.

י' אב תש"ע, 21 יולי 2010

חאריך

התימת מזכיר



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

1

מספר בקשה: 17

בפני כב' השופטת אביגיל כהן

ד"ר אילן שדה

התובע

נגד

הנתבעים

1. פרופ' שלמה שיץ שמאי
2. פרופ' אמיר דמבו
3. נרי מרחב
4. רם זמיר
5. IEEE
(INSTITUTE OF ELECTRICAL AND
ELECTRONICS ENGINEERS INC)

2

3

החלטה

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1. בפני שלוש בקשות.

האחת, בקשה מטעם נתבע 2 לסילוק התובענה על הסף מחמת העדר סמכות שיפוט והעדר עילת תביעה.

השנייה, בקשה מטעם נתבעים 1, 3 ו-4 למחיקת התביעה על הסף מחמת העדר עילת תביעה.

השלישית, בקשה מטעם נתבע 5 לסילוק על הסף הואיל והגשת התביעה נגועה בחוסר תום לב ומהווה שימוש לרעה בהליכי משפט, אי המצאת כתב התביעה המתוקן כדין, פורום לא נאות והעדר עילת תביעה.

2. העובדות הצריכות לענייננו עפ"י כתב התביעה המתוקן:

(א) התובע הינו מדען, שעיקר עיסוקו בתחום המחשבים, מתמטיקה, תורת האינפורמציה והנדסת החשמל.

בשנת 1992, במהלך עבודת מחקר של התובע, פיתח התובע משפט גבול העוסק בתכונות גבול של "מכונות חיפוש מקורב בבסיס נתונים", שהפך לטענתו למשפט יסודי בתורת האינפורמציה ב-10 השנים האחרונות ופתר בעיה שהיתה פתוחה משך 45 שנים.

(ב) נתבע 5 הינו ארגון בינלאומי, שבין היתר מוציא לאור כתב עת בינלאומי יוקרתי, המוצא לאור בארה"ב ועוסק בנושאי העברת נתונים ומידע.

תפוצתו של כתב העת רחבת היקף ומגיעה לכלל הקהילה העוסקת בתחומי ההנדסה והמתמטיקה ברחבי העולם.

1 מתוך 21



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרום' שיץ שמאי ואח'

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
- (ג) נתבע 2, ביחד עם תלמידו באוניברסיטת סטנפורד (חוקר יווני בשם קונטוניאניס) פרסם בשנת 2002 בכתב העת המוצא לאור ע"י נתבע 5, מאמר סקירה מדעי. התובע טוען כי במאמר מוצגת עבודה מקורית כביכול, אשר למעשה מתבססת על מחקרו של התובע.
- (ד) נתבעים 3 ו- 4 פרסמו מאמרים בתחום תורת האינפורמציה, בכתב העת המוצא לאור מטעם נתבע 5. התובע טוען, כי המאמרים נסמכים, בין היתר, על ממצאיו ומחקרו של התובע.
- (ה) נתבע 1 שימש עורך ראשי של מאמר הנתבע 2 ותלמידו.
3. בהחלטת כב' הרשם יובל גזית מיום 26.7.09 בנוגע לבקשה למחיקת התביעה נגד נתבעים 1, 3 ו- 4 נקבע כי כתב התביעה אינו מגלה עילת תביעה כלפי נתבעים 1, 3 ו- 4 וניתנה רשות לתובע להגיש כתב תביעה מתוקן. ערעור שהוגש ע"י התובע נמחק עפ"י החלטת כב' השי' סובל מיום 23.12.09. הואיל והתובע – המערער, הגיש כתב תביעה מתוקן.
4. **תמצית טענות נתבע 2:**
העדר סמכות שיפוט –
- (א) נתבע 2 הינו פרופ' למתמטיקה, מרצה באוניברסיטת סטנפורד בקליפורניה, ארה"ב ומועסק על ידה משנת 1989. נתבע 2 הינו תושב חוץ השוהה בארה"ב משנת 1989, כשמרכז חייו בארה"ב, למעט תקופה בין 9/94 – 7/96, בה שהה בישראל. נתבע 2 אינו מתגורר בישראל, אינו מנהל בה עסקים ואינו מועסק ע"י גורם אוניברסיטאי ישראלי כלשהו. החל משנת 1999 המבקש אזור אמריקאי. אשתו וילדיו הינם אזרחים אמריקאים הגרים, מועסקים ולומדים בארה"ב.
- (ב) התובע בחר לנהוג בחוסר תום לב במטרה ליצור רושם מוטעה וכוזב כאילו עסקינו בתושב ישראל.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' מרופ' שיץ שמאי ואח'

- 1 הדירה ברח' לסקוב רשומה על שם נתבע 2, אך הוא ובני משפחתו אינם מתגוררים בה,
2 אלא הדירה מושכרת.
3
- 4 (ג) התובע המציא את כתב התביעה המתוקן שלא כדין במשרדה של עו"ד טל – אנגלבר וחרף
5 מחאתה, הונח כתב התביעה המתוקן מחוץ לדלת משרדה.
6
- 7 (ד) בהקשר של תקנה 489 לתקסד"א טוען הנתבע כי הן הדירה ברח' לסקוב (לשם הומצא
8 כתב התביעה המקורי) והן משרדה של עו"ד טל – אנגלבר בהם בוצעה ההמצאה של כתב
9 התביעה המתוקן, אינם מקום מגוריו של המבקש, והמבקש לא רגיל לעסוק שם.
10 יתרה מכך, התובע לא ניסה כלל להראות כאילו פעל בשקידה ראויה וסבירה לשם
11 המצאת כתבי בית הדין לידי נתבע 2.
12
- 13 (ה) משנתבע 2 הינו אזרח ותושב קבע בארה"ב, המנהל את עיקר עיסוקו בארה"ב, היה על
14 התובע לבקש מביהמ"ש היתר המצאה אל מחוץ לתחום השיפוט. משלא עשה כן, אין
15 לתובע אלא להלין על עצמו, וביהמ"ש לא רכש סמכות שיפוט בעניינו של התובע משכתב
16 התביעה המתוקן לא הומצא לו כדין.
17
- 18 העדר עילת תביעה –
19
- 20 (א) התביעה, גם במתכונתה המתוקנת לוקה בפגם חמור של היעדר עילה, שכן גם אם יוכיח
21 התובע את כל הנטען על ידו, לא יהיה בכך כדי להקים לו איזה מהסעדים שנעטרו
22 בתובענה.
23
- 24 (ב) הוכחתו או יישומו של מושג מתמטי, כגון משפט הגבול נשוא התובענה, גם בזמן היות
25 פקודת זכות יוצרים בתוקף וגם בימינו, כאשר נכנס לתוקפו חוק זכות יוצרים, אינו נחשב
26 ליצירה אשר יש בה זכות יוצרים.
27 לתובע לא קיימת זכות יוצרים בדרך הוכחתו של מושג מתמטי, אשר מהווה תהליך או
28 שיטת ביצוע וכן אין לו כל זכות יוצרים במשפט הגבול עצמו, שמהווה מושג מתמטי.
29 בענייננו, לא נטען כלל כי המבקש עשה שימוש ב"יצירתו" של התובע או בדרך הביטוי
30 שלו, אלא בדיוק להיפך. משמע – התביעה נעדרת כל עילה נגד נתבע 2.
31
- 32 (ג) גם אם היה זכאי התובע להגנת זכות יוצרים ב"משפט הגבול", לא חלה על המבקש כל
33 חובה לאזכר את מאמריו של התובע או לצטט מהם, שכן זכות היוצרים אינה כוללת את
34 הזכות לחייב אזכור של "יצירה" או ציטוט ממנה.
35



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

- 1 הוועדה האקדמית הבלתי תלויה, המורכבת מצוות של מומחים בתחום, שבחנה
2 ובדקה את תלונותיו של התובע, לא מצאה בהן דבר וצינה כי לא היה כל מקום
3 לאזכר את מאמריו של התובע במאמר שכתב נתבע 2. אף ער שהגיש התובע נדחת.
4 עיון בתובענה מגלה כי לא נמצאה בה טענה כאילו נפל דופי בפעילות הוועדה.
5 מקום בו התובע עצמו אינו מלין כי נפל פגם בהחלטת הוועדה, ממילא שאין כל
6 עילה או טעם ענייני להתערבות ביהמ"ש בקביעת הוועדה.
7
8 (ה) הלכה היא כי על התובע הפרת זכות יוצרים להוכיח את ההעתקה עצמה, ולא די
9 בדמיון שבין היצירה שנטען כי היא מפרה לבין היצירה של התובע.
10 בענייננו, לא זו בלבד שאין כל דמיון ושלא נטענה כל העתקה, אלא שהתובע עצמו
11 מודה, כי מדובר בדרך ביטוי שונה לגמרי.
12 אין חובה שבדין לאזכר את שמו של התובע או את מאמריו, כל עוד לא צוטטו או
13 הועתקו חלקים ממאמריו. משכך, אין כל פסול בהתנהלותו של נתבע 2 והתובע לא
14 הצליח בכתב התביעה המתוקן להצביע על עילה נגדו.
15
16 (ו) כיוון שלתובע אין כל זכות יוצרים בנוגע להוכחת משפט הגבול, ברי כי נתבע 2 לא
17 הפר זכות מזכויותיו של התובע ולפיכך, אין לייחס לו כל נזק שנגרם לתובע. התובע
18 לא עמד בנטל הראשוני להראות קשר סיבתי בין נזקיו הנטענים, לבין התנהלותו
19 של המבקש.
20

5. תמצית טענות נתבע 5:

- 21
22 הגשת התביעה נגועה בחוסר תום לב ומהווה שימוש לרעה בהליכי משפט -
23
24
25 (א) התובע כבר שטח בפני בהמ"ש את כל טענותיו כלפי המוסדות האקדמיים השונים
26 בדבר אי העסקתו והלכו נדחו לגופן. כעת, משעה שתביעותיו נדחו, הוא תר אחר
27 נתבעים חדשים, ובהם נתבע 5, על מנת לטפול עליהם האשמות שווא ולכך אין
28 להסכים.
29

30 התובע לא המציא לנתבע 5 את כתב התביעה המתוקן כדין -
31
32
33
34



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

- 1 מקום מושב משרדיו של נתבע 5 הוא בניו יורק ובניו ג'רסי בארה"ב. אין לנתבע 5
2 משרדים בישראל ו/או עובדים שמקום מושבם בישראל ו/או שליטה על נכסים בישראל.
3
- 4 כתב התביעה המתוקן כולל טענות רק בקשר למאמרים שפורסמו והוצאו לאור בכתבי
5 העת של נתבע 5, ונתבע 5 אינו מקיים בישראל כל פעילות הקשורה להוצאה לאור של
6 כתבי העת שלו.
7
- 8 התובע לא ביסס תשתית עובדתית, אשר בכוחה לתמוך בטענתו, כי בוצעה על ידו המצאה
9 כדין לנתבע 5, באמצעות המצאתו לאיגוד מהנדסי חשמל ואלקטרוניקה בישראל
10 (להלן: "האיגוד הישראלי"), כנדרש עפ"י ההלכה הפסוקה ממבקש לבצע המצאה לנתבע
11 זר עפ"י תקנה 482 לתקסד"א.
12
- 13 מבלי לגרוע בנטל העובדתי המוטל על התובע, מציין התובע כי פעילותו של האיגוד
14 הישראלי הינה פעילות מצומצמת היקף, הנערכת במישור המקומי – ישראלי בלבד.
15 כמו כן, בין נתבע 5 לבין האיגוד הישראלי כלל לא מתקיים קשר רציף ואינטנסיבי –
16 הרשמת חברים ישראלים לנתבע 5 מתבצעת ישירות לנתבע 5 ואינה נעשית באמצעות
17 האיגוד הישראלי; לאיגוד הישראלי אין חובת דיווח שוטפת לנתבע 5; לאיגוד הישראלי
18 שיקול דעת עצמאי בקביעת הפעילויות האקדמיות שלו; לאיגוד הישראלי אין חלק
19 בפעילויות השונות המתקיימות ע"י נתבע 5 בארה"ב והוא אינו מקבל החלטות ניהוליות
20 וביצועיות בענייניו של נתבע 5.
21
- 22 התובע לא הוכיח, ולמעשה אף לא טען, כי לנתבע 5, הנתבע הזר, יש פעילות עסקית
23 בישראל ולא הוכח כי כתב התביעה המתוקן הוא בעניין עסקה של נתבע 5 בישראל. מכתב
24 התביעה המתוקן עולה כי התביעה הינה בקשר לעסק המנוהל מחוץ לישראל. משכך, הרי
25 שהתובע לא הוכיח את היסודות הראשונים, המהווים "כרטיס כניסה" לתקנה 482 (א)
26 לתקסד"א ואין מנוס מלקבוע, כי ההמצאה שבוצעה אינה כדין.
27
- 28 התובע לא הוכיח כי האיגוד הוא "מורשה" של נתבע 5 וכי האיגוד עוסק בניהול עסקו של
29 נתבע 5.
30 התובע לא הניח תשתית עובדתית ממנה ניתן להסיק כי מערכת היחסים בין נתבע 5 לבין
31 האיגוד הישראלי הינה מערכת יחסים של "ערבוב וזיהוי" או שהאיגוד הישראלי מקבל
32 החלטות ניהוליות או ביצועיות בעסק של נתבע 5 ונטל ההוכחה בעניין אינטנסיביות הקשר
33 בין "המורשה" לנתבע זר מוטל על התובע.
34
35



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

1
2 בין נתבע 5 לבין האיגוד הישראלי, לא מתקיים קשר שוטף, לא כל שכן קשר "קשר
3 אינטנסיבי".
4 גם השתלשלות העניינים הלכה למעשה מוכיחה כי נתבע 5 לאיגוד הישראלי אין קשר
5 אינטנסיבי שכן האיגוד הישראלי (באמצעות פרופ' זינגר) כלל לא יידע את נתבע 5 אודות
6 הגשת כתב התביעה המקורי ע"י התובע ורק לאחר מתן החלטת ביהמ"ש ביום 2.11.09
7 בבקשת התובע למתן פס"ד בהעדר הגנה, פרופ' זינגר עדכן את נתבע 5 אודות ההליכים
8 המתנהלים בישראל.
9 נתבע 5 מוסיף כי החלטת בימ"ש מיום 2.11.09, במסגרתה ציין ביהמ"ש כי הוא סבור
10 שההמצאה לנתבע 5 בוצעה כדין, ניתנה מבלי שתהיה פרוסה בפני ביהמ"ש התמונה
11 במלואה.

ישראל אינה הפורום הנאות לדון בתביעה –

- 12
13
14
15 (א) יישום מבחן מירב הזיקות מוביל למסקנה הברורה לפיה הפורום הישראלי אינו פורום
16 נאות או טבעי לדיון בתביעה והזיקה אליו קלושה (אם בכלל) וקיים פורום טבעי מובהק,
17 בעל סמכות על הצדדים, הוא הפורום האמריקאי.
18
19 (ב) לנתבע 5 אין קשר לישראל; נתבע 2 אינו תושב ישראל בעשרים השנים האחרונות אל
20 אזור ותושב אמריקאי; המסכת העובדתית הרלוונטית לתביעתו של המשיב התרחשה
21 כולה בארה"ב; הדין החל על התביעה הינו הדין האמריקאי; לצדדים לא היו כל ציפיות
22 להתדיין בישראל; ניהול ההליך בישראל יהיה מסורבל ובלתי יעיל הואיל והדין החל הוא
23 האמריקאי והעדים הרלוונטיים ביותר לתביעה הינם תושבי ארה"ב; התדיינות
24 בפורום הישראלי תהיה בבחינת שימוש לרעה בהליכי משפט הואיל ונתבעים 3 ו-4 צורפו
25 לכתב התביעה המתוקן רק כדי ליצור מצג כאילו כתב התביעה הוגש ע"י ישראלי כנגד
26 רוב של נתבעים ישראלים והתובע לא מעלה כל טענה ממשית המבססת זכאות לסעד נגד
27 נתבעים 3 ו-4 (ביחד עם נתבע 1) וכן, אם תתקבל הבקשה לסילוק מטעם נתבע 2 יוצר
28 מצב אבסורדי ובו ביהמ"ש לא יקנה סמכות על הנתבע המרכזי בכתב התביעה המתוקן,
29 ויותרו רק "נתבעי לוויין", ובהם נתבע 5, המהווה חוליה רחוקה וחלשה ביותר בכתב
30 התביעה המתוקן.
31
32 (ג) בנסיבות אלו, לפורום הישראלי נחיתות משמעותית בהשוואה לפורום האמריקאי
33 ולמערכת המשפט הישראלי אין עניין אמיתי לדון בסכסוך שהמוקד האמיתי שלו
34 בארה"ב ושזיקתו החזקה ביותר היא לארה"ב.
35



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' מרופ' שיץ שמאי ואח'

- 1
- 2 גם מאזן הנוחות נוטה בצורה ברורה לעבר בירור תביעתו של המשיב בארה"ב – לנתבע 5
- 3 אין משרדים בישראל ו/או עובדים שמקום מושבם בישראל ו/או שליטה על נכסים
- 4 בישראל ואף אחד מעובדי נתבע 5 אינו דובר עברית.
- 5
- 6 העדר עילה -
- 7
- 8 (א) נתבע 5 מצטרף לכל הגימוקים והטענות שהועלו בבקשות הנתבעים האחרים למחיקה
- 9 מחמת העדר עילה.
- 10
- 11 (ב) הסעדים הנתבעים בכתב התביעה המתוקן והמכוונים נגד נתבע 5 מבוססים על ההנחה כי
- 12 לתובע מוקנית זכות יוצרים (ומכוחה זכות מוסרית) בגין ההוכחה הנטענת של
- 13 "אלגוריתם שדה".
- 14 דא עקא, אפילו נניח כי התובע הוכיח, כפי הנטען על ידו, הרי שההוכחה הנטענת אינה
- 15 מקנה לו זכות יוצרים, כנטען על ידו, וממילא התובע אינו זכאי לסעדים הנתבעים על ידו.
- 16
- 17 (ג) התובע סבור שהוא בעל זכות יוצרים במשפט מתמטי ואולם, אין ספק כי במשפט מתמטי
- 18 אין זכויות יוצרים.
- 19
- 20 (ד) פקודת זכות יוצרים (סעיף 7ב), החלה בענייננו (ולמעשה- גם חוק זכויות יוצרים) אינה
- 21 מקנה הגנה בזכויות יוצרים בהוכחת משפט מתמטי, כמו "משפט גבול", גם אם התובע
- 22 היה זה "שגילה" את המשפט האמור.
- 23
- 24 (ה) לתובע אין זכויות יוצרים ב"הוכחה" מתמטית, לא לפי הדין הישראלי ולא לפי הדין
- 25 האמריקאי.
- 26
- 27 (ו) אין מקור חוקי או חובה שבדין, אשר מחייבים את הנתבעים לאזכר את מאמריו של התובע
- 28 ובוודאי שאין כל מקור חוקי או חובה שבדין שחלה על נתבע 5, ככתב עת המפרסם מאמרים
- 29 אקדמיים, ביחס לאזכורים כאמור.
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' מרוב' שיץ שמאי ואח'

6. תמצית טענות נתבעים 1, 3 ו-4 :

(א) אין כל בסיס משפטי לטענות התובע כי הנתבעים הפרו זכויות יוצרים שלו.

עפ"י חוק זכות יוצרים 1911 ופקודת זכות יוצרים וכן חוק זכויות יוצרים, התשס"ח – 2007, אין זכות יוצרים במושג מתמטי, בתהליך ובשיטת ביצוע. מכאן, שאין זכות יוצרים במשפט גבול (שהוא מושג מתמטי) ובשיטת ההוכחה שלו. בהעדר זכות, אין גם הפרה.

גם לו היו זכויות התובע מוגנות בזכויות יוצרים, דיני זכויות יוצרים אינם מטילים חובה לצטט או לאזכר יצירה. הזכות המוסרית אינה מטילה חובה לאזכר שם יוצר, אלא במידה שמצטטים מיצירתו. במקרה שלפנינו, כותב המאמר הוא המחליט אילו מקורות לצטט או לאזכר, עפ"י שיקול דעתו והבנתו.

(ב) כתב התביעה אינו מגלה עילה כלפי נתבע 1.

הנתבע 1 לא היה העורך האחראי של כתב העת אלא רק עורך – אורח (אחד מארבעה). עפ"י הליך הקבוע בתקנות כתב העת, וכמקובל בכתבי עת מדעיים מסוגו, תפקיד העורך הינו מנהלי בעיקרו – ללוות את המאמר מקבלתו ועד פרסומו או דחייתו. מהאמור בתקנות כתב העת ומתיאור הליך בקשת העמיתים עפ"י התקנות, עולה שהעורך אינו אחראי על תוכן המאמרים. אחריותו של העורך מתמצית בקיום וניהול הליך בקרת העמיתים. עורך – אורח הינו בעל זכות המלצה בלבד והמחליט הינו העורך הראשי. כפי שניתן ללמוד מכתב התביעה המתוקן, גם הליך הטיפול בתלונה על מאמר שפורסם בכתב העת, אינו מערב כלל את העורך – האורח והתובע מעולם לא פנה לנתבע 1 בטענה או דרישה בנוגע למאמר. תלונת התובע לגבי מאמרו של נתבע 2 נדחתה ואף הערעור נדחה ומכאן שגם על פי מוסדות הארגון לא נפל פגם בעבודת העורכים.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

זאת ועוד; להתערבות ביהמ"ש בעבודתם ההתנדבותית של עורכים – אורחים, עלול להיות אפקט מצנן שלילי ביותר על ההליך של בקרת עמיתים, שהינו עמוד השדרה של הליכי הפצת המידע המדעי, ובכך ייפגע האינטרס הציבורי של הפצת ידע בעולם.

כתב התביעה אינו מוגלה עילה כלפי נתבעים 3 ו-4:

(ג)

כאמור לעיל, אין זכות יוצרים במשפט יוצרים או בהוכחה שלו ואין גם זכות מוסרית בהם. אולם גם לו היתה לתובע זכות מוסרית בעבודותיו, הרי שזו לא נפגעה.

גם לגרסת התובע עצמו, נתבעים 3 ו-4 כלל לא העתיקו או ציטטו מיצירתו של התובע (ואף לא התבססו עליה). על כן, לא היה עליהם להזכיר את שמו או את עבודתו.

כל שטוען התובע הוא שנתבעים 3 ו-4 כתבו מאמרים בתחום זהה, משיק או דומה לשה של עבודתו, ולא אזכרו את עבודתו, ולחובה מעין זו המיוחסת להם, אין כל עיגון משפטי.

ההחלטה אילו מקורות ראויים לאזכור בעבודה מסוימת, נמצאת בשיקול דעתו הבלעדי של המחבר והינה חלק מהחופש האקדמי שלו. התובע הבין שאין לו עילה להגשת תלונה בנוגע למאמריהם של נתבעים 3 ו-4. התערבות בימ"ש בעניין זה, עלולה לפגוע אנושות בהליך הפצת הידע המדעי וקיים אינטרס ציבורי מובהק למנוע פגיעה כזו.

עניינה של התביעה הוא במישור היחסים המקצועיים שבין אנשי אקדמיה ובכללי האזכור והציטוט הנוהגים בכתב עת מדעי – אקדמי. עניינים אלה, היורדים לשורשו של החופש האקדמי והמדעי, אינם נושא להתערבותו של ביהמ"ש.

אין קשר בין מעשי הנתבעים לבין הנזק הנטען.

(ד)

ב"כ הנתבעים 3, 1 ו-4 מפנה לסעיפים 15-13 להחלטה מיום 26.7.09.

תמצית טענות התובע בתגובה לבקשות:

7.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרומ' שיץ שמאי ואח'

- 1 באשר לטענות בנוגע להמצאת כתב התביעה ופורום לא נאות:
- 2
- 3 (א) כתב התביעה המתוקן הומצא לנתבעים 2 ו-5 בהתאם להוראות כב' הרשם גזית
- 4 בהחלטתו מיום 2.11.09, שהינה החלטה חלוטה. בהיעדר ערעור על אותה החלטה,
- 5 מושתקים נתבעים 2 ו-5 ומנועים מלהעלות טענות בנוגע לפורום ונאותות המסירה.
- 6
- 7 (ב) בתי המשפט שמים דגש על הידיעה ולא רק על הפורמליסטיקה של ההמצאה וכאשר ישנה
- 8 בהירות ראויה באשר להמצאה בפועל, אין להלום הסתירות מאחורי אי המצאה
- 9 פורמאלית. בענייננו, הידיעה ברורה שהרי, אין חולק כי נתבעים 2 ו-5 ידעו על קיומה של
- 10 התביעה עוד טרם תיקונה ועל כן, כלל הידיעה גובר על נושא ההמצאה הפורמאלית.
- 11
- 12 (ג) הנתבע 2 הינו אזרח ישראל, שלא ויתר על אזרחותו. כתב התביעה הומצא לכתובתו של
- 13 נתבע 2 בישראל, כפי שמופיעה ברישומי מרשם האוכלוסין.
- 14 לפיכך, יש לקבוע כי כתב התביעה הומצא כדין.
- 15 זאת ועוד; נתבע 2 ידע זה מכבר על הגשת כתבי בית הדין כנגדו וחזקה כי אלה הומצאו
- 16 לידיו.
- 17
- 18 הפורום הנאות לדיון בתביעה נגד נתבע 2 שהינו אזרח ישראלי, בין היתר, כנגד ישראלים,
- 19 לגבי מאמר שחלק ממנו נכתב ו/או נבדק בישראל, אשר העריכה שלו נעשתה בישראל ע"י
- 20 ישראלי, המאמר פורסם גם בישראל והתביעה היא בין היתר, בשל הפרת זכות קניין
- 21 שמקורה בישראל, הוא ביהמ"ש הישראלי, בהתאם לדיון הישראלי.
- 22 הפרסום הפוגעני נעשה בכתב עת, שהעורך האחראי לגבי המאמר הוא ישראלי (נתבע 1), כך
- 23 שהמערכת הייתה לעניין מאמר זה בישראל וכתב העת הוא של ארגון בינלאומי שחברים בו
- 24 מהנדסים מכל העולם לרבות ישראלים רבים ויש לו נציגות גם בישראל. לפיכך, מירב
- 25 הזיקות הן לישראל.
- 26
- 27 (ד) לנתבע 5 יש נציגות בישראל והיא עומדת בתנאים הקבועים בתקנה 482 (א) לתקסד"א.
- 28 חזקה על נציגות הארגון בישראל כי היא מייצגת את נתבע 5 לכל דבר ועניין ובכלל זה,
- 29 קבלת כתבי בית דין.
- 30
- 31 ביהמ"ש בישראל מהווה פורום נאות לדון בתובענה מכיוון שהמאמרים שנטען כי הפרו
- 32 את זכויות התובע פורסמו גם בישראל ונכתבו ו/או נערכו ו/או נבדקו, בין היתר, ע"י
- 33 אזרחים ישראליים ובהיותם חברים בנתבע 5.
- 34



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

1 כמו כן, בנוגע למאמר משנת 2002, נתבע 1 שימש עורך אחראי למאמר מטעם נתבע 5
2 ולמעשה, היה שלוחו של נתבע 5 לעניין זה. נתבע 1 הוא גם מזמין המאמר והינו תושב
3 ואזרח ישראל. את מלאכת העריכה ביצע נתבע 1 בעיקר בישראל. לפיכך, נכון וראוי לדון
4 בתביעת התובע כנגד נתבע 5 בישראל.

5

6 גם נתבע 5, כמו נתבע 2, יודע על התביעה ועל מהותה.

7

8 מירב הזיקות של התביעה הן לישראל וביהמ"ש שלה הוא הפורום הנאות לדון בה - (ה)

9 מירב הצדדים לתובענה ישראלים, הקניין הרוחני בו עסקינן נוצר בישראל, מקום ביצוע
10 העוולה הוא גם בישראל, המאמרים פורסמו גם בישראל ונערכו, גם אם חלקית, בישראל.

11 כן מפנה התובע לדברי חקיקה בהם נקבע, בין היתר, כי יצירה שפורסמה לראשונה
12 במדינה אחרת חברה באמנה תהא מוגנת בישראל, כאילו פורסמה לראשונה בישראל.

13

14 באשר לטענות בדבר העדר עילה ויריבות:

15

16 התובע טוען שמקום בו מצא פלוני לעשות שימוש ביצירתו של התובע, או בחלק ממנה, חלה (א)
17 עליו חובה לייחס את היצירה או החלק בהם נעשה שימוש לתובע והנתבעים הפרו חובה
18 זאת.

19 ברגע שבחרו הנתבעים לכתוב, לערוך או לפרסם מאמרים מדעיים הכוללים התייחסות
20 למשפט גבול של התובע, קמה להם חובה לציין כי משפט הגבול האמור הוא של התובע.

21 החובה הברורה לייחס רעיונות ליוצריהם והוגיהם ולצטט נכון ובאופן מדויק הנה
22 משכלות ראשונים בעולם האקדמיה.

23

24 משפט הגבול והוכחתו אינם ביטוי מתמטי אליו מכון החוק, כי אם יצירה מדעית ויש בה (ב)
25 זכויות יוצרים לתובע.

26 לחילופין, גם אם יצירתו המדעית של התובע היא ביטוי מתמטי ואין לגביה זכות יוצרים,
27 כי אז הזכות המוסרית ביצירה המתמטית קיימת ופירושה חובה קפדנית לשייך נכון,
28 לצטט נכון ולציין במפורש למי שייכת התוצאה המתמטית אשר מאן דהוא משתמש בה.

29

30 אין לחוקר "חופש אקדמי" וגם לא זכות להתעלם מכך שרעיון או תוצאה הכלולים (ג)
31 בפרסום או עבודה שלו, הם של אחר תוך ציון שמו של האחר.

32

33

34



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

- 1 (ד) למרות היעדר זכות יוצרים בביטוי מתמטי ואולי אף עקב זאת, זכאי ההוגה המקורי כי
2 הביטוי ייקרא בשמו וייקשר אליו.
- 3
- 4 (ה) על הנתבעים היתה חובה לשייך את משפט הגבול נכון, היינו, לתובע.
- 5 נתבעים 2, 3 ו-4 לא קיימו חובה זאת. הם לא שייכו את התוצאה לתובע אלא לתבע 2
6 (אשר שייכה למעשה לעצמו). הנתבעים עשו כן בידעם כי התוצאה (משפט הגבול) שייכת
7 לתובע. יתרה מכך, נתבעים 3 ו-4 כללו את תוצאת התובע אך שייכו אותה לתבע 2.
8 מדובר בפעולה העולה כדי גזל ולא בשיקול דעת אקדמי.
- 9
- 10 (ו) על נתבע 1 הייתה חובה, כעורך אחראי למאמר שהוזמן אצל נתבע 5, להיות נאמן
11 לעובדות, אשר היו ידועות ומוכרות לו אישית.
- 12
- 13 (ז) התביעה נסמכת על עוולות מכוח חוק זכויות יוצרים וכן מכוח דיני הנוזקין הכלליים:
14 תרמית והטעייה, רשלנות והפרת חובה חקוקה, עילות מכוח חוק עשיית עושר ולא
15 במשפט. עילות אלה נובעות במפורש מכתבי הטענות.
- 16
- 17 (ח) אחריות כבדה מונחת על כתפי "עורך אחראי" העורך מאמר סקירה היסטורי. נתבע 1
18 סייע במחדלו לעמיתו נתבע 2, לנכס ולייחס לעצמו תוצאות מדעיות של התובע. בכך תרם
19 הנתבע תרומה ממשית למחיקת שמו של התובע מההיסטוריה המדעית של התחום אותו
20 חקר זמן כה רב.
- 21 הנתבעים היו מודעים היטב למעשה. הנתבעים ידעו שהתובע הוא מורץ הדרך המדעית
22 בתחום וכי משפט הגבול הוא לב ליבה של עבודת הדוקטור שלו. הנתבע 1 ידע היטב כי
23 תוצאת עבודתם של נתבע 2 ותלמידו קונטוניאניס חופפת או לכל היותר מחדדת את הישגי
24 התובע תוך הסתמכות עליהם.
- 25 לאור תקנות כתב העת, אין כל שחר לטענה לפיה האחריות לתוכן המאמרים, למקורותם
26 ולכך שאינם מפרים זכויות יוצרים של אחרים, מוטלת על המחברים לבדם.
- 27 לאור המפורט בתביעה ובתגובה, קמה לתובע עילת תביעה נגד נתבעים 1 ו-2 שידעו בפועל
28 על עבודת התובע, נהגו בחוסר תו"ל רבתי וגרמו לכך שהמאמר שפורסם ע"י נתבע 5 הפר
29 את זכויות התובע, תוך שנגרם לו נזק עצום ולמעשה הוא נמחק מההיסטוריה המדעית
30 בתחום, בעוד שתוצאותיו ופרי מחקרו מיוחסים לנתבע 2 ותלמידו.
- 31
- 32
- 33
- 34



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

- 1 נתבעים 3 ו-4, למרות שידעו על עבודת התובע וממצאיו החדשניים באותה עת,
2 נמנעו מלהזכירם במסגרת המאמרים שכתבו בתחום ואף הגדילו לעשות בייחסם
3 את אלה לנתבע 2 ותלמידו, מחברי המאמר המפר משנת 2002. זאת, למרות שידעו
4 כי התוצאות המדעיות שייכות לתובע. בעשותם כן, הם פגעו בזכותו המוסרית של
5 התובע.
6
7 ז) כתב התביעה המתוקן מגלה עילה, הן מכוח טענות להפרת הזכות המוסרית, הן
8 מכוח טענות לרשלנות ולהפר חובה חקוקה והן מכוח טענות לעשיית עושר ולא
9 במשפט.
10
11 א) לעניין היריבות נטען כי לכל אחד מהנתבעים היתה לעניין נושא התביעה חובת
12 זהירות וכל אחד מהם הפר את החובה האמורה באופן שגרם לנזק. חלקם הפרו
13 את החובה ביודעין וכל הנראה משיקולים זרים ופסולים.
14
15 8. בתשובה לתגובה מטעם נתבע 2 מוסיף נתבע 2 וטוען כי בענייננו, הן עפ"י "כלל ההמצאה"
16 והן עפ"י "כלל הידיעה", המסקנה המתבקשת הינה כי כתב התביעה המתוקן (כמו גם
17 המקורי) לא הומצא לנתבע 2 כדין. כמו כן, לא מדובר במקרה קיצוני בו כלל הידיעה
18 גובר על כלל ההמצאה, שכן לא הוכחה התנהגות חסרת תוס לב מצד נתבע 2, אלא דווקא
19 מציאו של התובע. כן נטען כי "יצירה מדעית" אינה בגדר יצירה הנהנית מהגנת זכות
20 יוצרים.
21
22 9. בתשובה לתגובה מטעם נתבעים 1, 3 ו-4 מבקשים נתבעים 1, 3 ו-4 למחוק מתגובת
23 המשיב את תצהירו של פרופ' ישראל דויד שצורף כנספח ג' לתגובה.
24
25 10. בתשובה לתגובה מטעם נתבע 5 מוסיף נתבע 5 וטוען כי גם בתגובתו, התובע לא הצביע על
26 קיומה של עילת תביעה ראויה כנגד נתבע 5, התובע לא עמד בנטל להוכיח את יסודותיה
27 של תקנה 482 (א) לתקסד"א ותגובתו רק מחזקת את טענת נתבע 5 כי מירב הזיקות
28 במקרה דנן מובילות, באופן מובהק, לפורום האמריקאי.
29
30 11. לאחר שעיונתי בטיעוני הצדדים, מצאתי כי דין הבקשות להתקבל ויש להורות על
31 מחיקת התביעה שבפני, מהנימוקים כדלקמן:
32
33
34
35



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

12. **סמכות שיפוט כלפי נתבע 2 :**
- 1 (א) סמכות שיפוט בינלאומית על נתבע זר נרכשת עפ"י אחת מהדרכים הבאות:
- 2 המצאה פיזית לנתבע בעת שהותו בישראל או המצאה למורשה שמונה לקבלת
- 3 כתבי בית דין או באמצעות המצאה בהתאם להוראות תקנה 500 לתקסד"א.
- 4
- 5
- 6 (ב) נתבע 2 טען בבקשה, הנתמכת בתצהיר, כי הינו תושב זר המתגורר דרך קבע
- 7 בארה"ב, עם משפחתו.
- 8 התובע אינו מתכחש לכך, אך לטענתו כתב התביעה הומצא כדין הואיל ונתבע 2
- 9 אזרח ישראלי וכתב התביעה הומצא לכתובתו כפי שמופיעה ברישומי משרד
- 10 האוכלוסין.
- 11
- 12 (ג) המבחן הקובע הינו מבחן התושבות, קרי היכן מרכז חייו ומושביו של נתבע 2 והיכן
- 13 התגורר במועדים הרלבנטיים להמצאת כתב התביעה.
- 14 עצם העובדה שלתובע אזרחות ישראלית ויש לו כתובת רשומה במשרד הפנים, אין
- 15 בה כדי לשנות דבר.
- 16
- 17 (ד) זאת ועוד; באשר לטענת התובע כי במקרה דנן כלל הידיעה גובר על נושא ההמצאה
- 18 הפורמאלית, יפים דברי כב' השי' בטינה טאובר ת"א (חי') 22497/07 The World
- 19 of Marble and Granite 2000 cc נ' אבן קיסר שדות ים בע"מ (פורסם בנבו)
- 20 כי: "מן האמור עולה, אם כן, כי קיימות גישות שונות באשר לאופן המצאת כתבי
- 21 בית דין וכי ניתן ליישב בין באופן בו כלל הידיעה היא החריג לכלל ההמצאה
- 22 ויחול מקום בו נתקיימו נסיבות נוספות שעיקרן השתק או חוסר תום לב".
- 23 בנסיבות המונחות בפני, לא ניתן להכשיר ההמצאה לנתבע 2 בהסתמך על כלל
- 24 הידיעה.
- 25
- 26 (ה) בנסיבות העניין ומשעולה מהחומר המונח בפני בבירור כי מקום מגוריו הרגיל של
- 27 נתבע 2 הינו מחוץ לישראל, הרי שיש לקבוע כי התובע הינו נתבע זר לעניין דרכי
- 28 המצאת כתבי בית דין ורכישת סמכות בינלאומית לדון בתובענה.
- 29
- 30 (ו) אין חולק כי התובע לא פנה לביהמ"ש בבקשה להתיר המצאת כתב התביעה מחוץ
- 31 לתחום בהתאם לתקנה 500 לתקסד"א.
- 32
- 33
- 34
- 35



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרום' שיץ שמאי ואח'

- 1 בהעדרה של מסירה כדין לנתבע 2 - באמצעות המצאה מחוץ לתחום - לא "קנה"
2 בית המשפט את הסמכות העניינית הבינלאומית לדון בתביעה בנוגע לנתבע 2.
3
4 סמכות שיפוט כלפי נתבע 5: 13.
5 (א) כאשר מדובר בנתבע שאינו גר באזור השיפוט של בית המשפט המוציא כתב בי דין,
6 ניתן להמציא כתב בי דין בהתאם לתקנה 482 לתקסד"א למנהל או למורשה
7 "העוסק אותה" שעה בעצמו מטעם האדם בהנהלת העסק או העבודה באותו אזור
8 שיפוט".
9
10 (ב) בפסיקה נקבע כי אין לפרש את המונח "מורשה" במשמעות הטכנית של שלוח וכי
11 יש להחיל פרשנות מרחיבה על תקנה 482 לתקסד"א (רע"א 39/89 general
12 electric corp נ' מגדל חברה לבטוח בע"מ, פ"ד מב (4), 762)
13 פסק הדין שניתן ע"י כב' השי' לוי ברע"א 2652/94 טנדלר נ' לה קלוב מדיטראנה
14 (ישראל) בע"מ ואח' (פורסם בנבו) עוסק בפרשנות תקנה 482 (א) לתקסד"א
15 ובמסגרתו נקבע כי:
16 "ראוי לעמוד על שלש נקודות העולות מאותו ענין: האחת - שאין לפרש את
17 הדיבור "מורשה" בתקנה 482(א) במשמעות הטכנית של שלוח אלא המבחן
18 הקובע לענין שאלה זו הינו קיומה של דרגה כזו של אינטנסיביות של הקשר שבין
19 המורשה לנתבע, שיש להניח כי המורשה יעביר לידיעת הנתבע את דבר ההליכים
20 שהוגשו נגדו. השנייה, על מנת להחליט האם המצאת המסמכים הינה אפקטיבית
21 במובן האמור, אין להסתמך על הראיות בדיעבד, דהיינו אין להסתפק בשאלה
22 האם בפועל הגיע דבר ההליכים לידיעת הנתבע, אלא יש לבחון את הענין
23 מנקודת מבט נורמטיבית (וראה גם רע"א 572/90, פ"ד מד(1) 758, 760).
24 השלישית, בשאלת דרגת האינטנסיביות לא ניתן לקבוע מסמרות מראש, ויש
25 לבחון בכל ענין על פי נסיבותיו. יחד עם זאת, נקבע באותו ענין כי סוכן מכירות
26 גרידא, שאין בינו לבין הנתבע שיתוף פעולה עסקי של ממש, אינו בגדר
27 "מורשה".
28
29 (ג) בכתב התביעה המתוקן אישר התובע כי הנתבע 5 הוא ארגון בינלאומי וטען כי
30 לארגון הבינ"ל יש נציגות בישראל; בכתובתה של הפקולטה להנדסה
31 באוניברסיטת תל-אביב. צודק ב"כ הנתבע 5 בטענה ולפיה, על מנת להוכיח שתקנה
32
33
34



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרום' שיץ שמאי ואח'

- 1 482 (א) לתקסד"א חלה יש להוכיח כי "המורשה" מנהל "עסק" מטעם הנתבע הזר,
2 וכי במקרה דנן כלל לא תיאר התובע איזה "עסק" מנהל ע"י הנתבעת 5 בישראל,
3 וממילא גם לא ניתן לקבוע כי לנתבע 5 יש "מורשה לניהול עסקים" בישראל (ראה
4 סעיפים 37-46 לבקשתו ופסקי הדין שאוזכרו שם).
- 5
6 לאחר בחינת טענות הצדדים שפורטו לעיל ולאור אמות המידה שהותוו בפסיקה (ד)
7 לבחינת אינטנסיביות הקשר בין נתבע 5 לבין "המורשה", נראה כי התובע לא
8 הוכיח כלל כי התקיימו תנאי תקנה 482 (א) לתקסד"א.
9 הטענות שהובאו ע"י התובע בתגובה, אין די בהם כדי לגבש מסקנה בדבר קשר בין
10 נתבע 5 לבין "המורשה", המאפשר קביעה לפיה האיגוד הישראלי הוא "מורשה" של
11 נתבע 5 לצורך מסירת כתבי בית דין.
- 12
13 לפיכך, לא ניתן לקבוע כי המצאת כתב התיבעה המתוקן לנתבע 5 באמצעות (ה)
14 "האיגוד הישראלי", מהווה המצאה כדין.
- 15
16 **למעלה מן הצורך, מצאתי לנכון לדון בקצרה אף בטענת פורום לא נאות:** 14
17 (א) אף אם ירכוש בימ"ש זה סמכות כלפי נתבעים 2 ו-5, עדיין קנויה להם הזכות לבקש
18 מביהמ"ש, שלא יפעיל סמכותו, מפאת קיום סייג לסמכות זו.
19
20 שאלת הפורום הלא נאות הינה בשיקול דעת בית המשפט, הבוחן אותה על פי (ב)
21 הקריטריונים אשר הותוו בפסיקת בית המשפט העליון (בר"ע 4716/93 החברה
22 הערבית לביטוח שכם נ' עבד זריקאת, פ"ד מח (3) 265).
23
24 נקודת המוצא של בית המשפט כאשר הוא בוחן טענת פורום לא נאות, הינה כי
25 לביהמ"ש בישראל יש סמכות לדון בתביעה שהוגשה בפניו.
26 התובע כבר בחר בפורום אשר רכש סמכות כדין, ולכן קמה לטובתו חזקה כי
27 הפורום הוא נאות, וחזקה זו לא בנקל תיסתר ע"י הנתבע ע"א 2705/91 אבו ג'חלה
28 נ' חברת החשמל מז' ירושלים, פ"ד מח (1) 554, 561).
29
30 המבחן אשר נקבע בפסיקה לבחינת טענת פורום לא נאות וקביעת טבעיות הפורום
31 – האם הפורום המקומי הוא פורום טבעי או שמא קיים פורום טבעי זר בעל
32 סמכות – הינו מבחן מירב הזיקות הרלוונטיות אשר להן הקשר האמיתי,
33 המשמעותי והמהותי, למקרה נשוא הדין (ע"א 300/84 אבו עסייה ואח' נ'
34 ערביטיסי, פ"ד לט (1) 365).



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרום' שיץ שמאי ואח'

- לפי מבחן זה, יש להביא בחשבון את כל הנסיבות הרלבנטיות ולקבוע על יסודן מהי המדינה שראוי לקיים בה את ההליך המשפטי, כשנקודת המוצא היא שהעניין צריך להתברר בבית המשפט המוסמך שאליו הוגשה התובענה (רע"א 2903/96 מסיקה נ' דולנס, פ"ד נב (1) 817, 820).
- מעיון בחומר המונח בפני עולה כי נתבע 2, שהינו תושב ארה"ב, פרסם בכתב עת שהנתבע 5 מוציא לאור בארה"ב והוא מופץ לכלל הקהילה העוסקת בתחומי ההנדסה והמתמטיקה ברחבי העולם. התובע הגיש תלונה וערעור לועדות של כתב העת בארה"ב.
- מהשתלשלות העניינים כפי שתוארה אף בכתב התביעה המתוקן עולה כי הזיקות הממשיות לתביעה בנוגע לנתבעים 2 ו-5 מצביעות על ארה"ב ולא על מדינת ישראל.
- בנסיבות שבפני, שוכנעתי כי מירב הזיקות במקרה שלפנינו, בנוגע לנתבעים 2 ו-5 מצביעות על כך שישראל איננה הפורום הנאות לדון בתובענה דין וכי קיים פורום טבעי זר והוא הפורום הנאות לדון בתובענה.
- לא מצאתי כי קיימות סיבות מיוחדות אשר בגין יש לקיים את הדיון בנוגע לנתבעים 2 ו-5 דווקא בישראל, למרות שהפורום הטבעי הוא הפורום הזר.
15. העדר עילה והעדר יריבות:
- (א) עפ"י תקנות 100 ו-101 לתקנות סדר הדין האזרחי, רשאי בימ"ש לדחות תובענה על הסף או למחוק תובענה על הסף, אך הוא אינו חייב לעשות כן. כבר נקבע בפסיקה, כי תקנה 101 מיועדת "לאפשר לנתבע לעשות קפדריה, כאשר מפני טענת חוק או אפילו טענה עובדתית קצרה ניתן לסיים את המשפט, בלא אשר ידון בית המשפט בכל השאלות השנויות במחלוקת".
- וראה לעניין זה: ע"א 316/56 קרמש נ' דבי, פ"ד יא' 1336, 1341 וכן ע"א 7261/9 שרבני ואח' נ' חב' האחים שבירו בע"מ ואח', פד"י נד (4) 464, 478.
- מחיקת תביעה ובוודאי דחיית תביעה על הסף, הם אמצעי חמור שיש לנקוט בו רק במקרים קיצוניים ודרסטיים ובית משפט מעדיף תמיד, הכרעה עניינית על פני פתרון דיוני. ראה לענין זה: ע"א 335/78 שאלתיאל נ' שני, פ"ד ל"ו (2) 151, 155 - 156.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרופ' שיץ שמאי ואח'

סילוקה על הסף של תובענה הוא צעד דראסטי. יש להשתמש בו רק כאשר כלו כל הקיצין
וברור שהתובע לא יוכל לקבל את הסעד שביקש, אפילו הוכיח את כל העובדות הכלולות
בכתב התביעה (ראה לענין זה: ע"א 109/84 ורבר ואח' נ' אורדן תעשיות בע"מ ואח', פ"ד
מ"א (1) 577; ע"א 642/89 עזבון המנוח מאיר שניידר ז"ל נ' עיריית חיפה, פ"ד מו (1) 470;
ע"א 50/89 פרופ' רות ליטן נ' פרופ' חיים אילתה ואח', פ"ד מה (4) 18; ע"א 450/78 מדינת
ישראל נ' זאב יוליס, פ"ד כד (2) 522; ע"א 693/83 שמש נ' רשם המקרקעין תל-אביב -יפו,
פ"ד מ(2) 668).

במקרה דנן, שוכנעתי, כי מדובר במקרה מובהק שבו יש למחוק את התביעה על הסף למרות
השלב המקדמי שבו מצוי התיק.

בפסה"ד שניתן בע"א 513/89 S/interlego a lines bros. S.a-exin, נ' (4) פ"ד מח (4) 133, נקבעו קווים מנחים בנושא זכויות יוצרים וכבי הנשיא שמגר (כתוארו אז) הבחין בעמי
160 בין זכויות כלכליות לזכויות מוסריות.
הזכויות הכלכליות יוצרות הגנה על היצירה מפני העתקה ושיווקה ע"י אלו שאינם זכאים
לכן והזכויות "המוסריות" מגנות על זכות היוצר כי היצירה תופיע בשמו ולא תסוקף.

זכות יוצרים היא זכות בלתי מוחשית, וביהמ"ש העליון הגדירה:
"זכות היוצרים היא בעיקרה זכות למנוע מאדם אחר לקחת לעצמו את פרי עמלו של
היוצר" (ע"א 23/81 הרשקו נ' אורבוב, פ"ד מ"ב (3) 749, 756).
ביהמ"ש העליון בפס"ד שניתן ביום 22/8/06 בע"א 9248/05 מתן י. מערכות תקשורת
ואיתור בע"מ נ' מילטל תקשורת בע"מ ואח'; הרחיב רבות בסקירה הסטורית של
התפתחות דיני זכות היוצרים.

ובסוף הסקירה; בסעי' 18 לפסה"ד; מפנה כבי השופט ברלינר, לדברי כבי הנשיא (כתוארו
אז) שמגר בע"א 513/89 Interlego A/S נ' Exin-Lines Bros S.A, פד"י מח (4) 133 שם
נאמר:

"זכויות יוצרים מתקדמות בהגנה על תהליך היצירה, ועל כן עניינם העיקרי במניעת
העתקה בדרך ליצירת האיזון הראוי בין עידוד ביטויים חדשים לאי-הרתעת ביטויים
פוטנציאליים. על-כן, מה שאסור הוא ההעתקה ולא עצם היצירה של מוצר זהה".

פ"י סעיף 19 (1) לפקודת זכות יוצרים 1924, תיקון תשס"ג קיימת חזקה ולפיה, כאשר
מופיע על היצירה בדרך המקובלת שמו של אדם כיוצר היצירה – חזקה היא שאותו אדם
הוא יוצר היצירה ובעל זכות היוצרים בה.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרום' שיץ שמאי ואח'

1 סעיף 2 (1) בחוק זכות יוצרים (תיקון תשי"ג) 1911 קובע:
2 "רואין זכות-יוצרים ביצירה כאילו הופרה ע"י אדם שלא בהסכמת בעל זכות היוצרים
3 הוא עושה מעשה שהזכות היחידה לעשייתו נתונה בחוק זה לבעל זכות לבעל זכות-
4 היוצרים: בתנאי שהמעשים דלקמן לא יהא בהם משום הפרת זכות-יוצרים...".
5 הסעיף מפרט, מהם אותם המקרים.
6

7 בית המשפט העליון בע"א 3422/03 **KRONE AG** נ' **ענבר פלסטיק משוריין** (פורסם
8 בנבו), הרחיב בסעיף 7 לפסק דינו באשר למבחן לעניין הפרת זכויות יוצרים, וקבע: "הפרת
9 זכות היוצרים עניינה – פרסום היצירה או כל חלק ניכר הימנה".
10

11 הדיבור "חלק ניכר" פורש בע"א 8393/96 **מפעל הפייס** נ' **The Roy Export**
12 **Establishment Company**, פד"י נ"ד (1) 577,591, כך שאין מדובר בבחינה כמותית של
13 הקטעים העומדים להשוואה אלא הבדיקה היא **בדיקה איכותית** ויש לבחון את הקטעים
14 מתוך ראייה כוללת.
15

16 והוסיף ביהמ"ש העליון, כי כדי לבסס תביעה על פגיעה בזכות יוצרים, על התובע להוכיח
17 שהנתבע העתיק מיצירתו חלקים ממשיים ומהותיים "ובענין זה לא הכמות קובעת אלא
18 **איכות החלקים שהועתקו**". (ע"א 559/69 **אלמגור נ' גודיק**, פד"י כ"ד (1) 825, 830).
19

20 ביהמ"ש איפשר כבר לתובע לתקן את כתב התביעה, כך שניתן היה לצפות לכך שעילות
21 התביעה הנטענות ע"י התובע ינוסחו באופן ברור ומבלי שהנתבעים יצטרכו לנחש כיצד
22 לטענת התובע, פעל כל אחד מהם שלא כדין; ומה היא הטענה המדויקת של התובע באשר
23 להפרת זכות היוצרים הנטענת.
24 (עוד אציין, כי כתב המתוקן פותח בשורה של סעיפים, שהתובע מבקש להצהיר על נכונותם
25 (סעיפים 1 – 10), בסעיף 11 לכתב התביעה מבוקש סעד של התנצלות ותיקון ובפרק
26 ה"סיכום" של התביעה, מתבקש ביהמ"ש "להצהיר כמבוקש ברישא של תובענה זו"
27 (סעיף 93); וכן "לפצות את התובע בגין נזקיו והפרת זכויותיו ע"י הנתבעים, וזאת ללא
28 הוכחת נזק בהתאם להוראות סעיף 56 (א) לחוק זכויות יוצרים, תשס"ח – 2007" (סעיף 94)
29 וכן סעד של התנצלות והבהרה (סעיף 95).
30 לאור סעיף 40 (4) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד – 1984, מוסמך בימ"ש
31 שלום לדון רק בסעד הכספי שהתבקש ולא בכל סעד אחר, ולפיכך יש לבחון את הטענות
32 גם בשים לב לנושא הסמכות העניינית).
33



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' פרום' שיץ שמאי ואח'

1 בענייננו, מעיון מדוקדק בכתב התביעה המתוקן עולה כי לטעמו של התובע, הפרת זכות
2 היוצרים באה לידי ביטוי בכך שנתבע 2 [ותלמידו], במאמר, ייחס ושייך לעצמו את
3 התוצאות ואת ההוכחה של התובע.
4 בנוגע לנתבעים 3 ו-4 התפרה הנטענת היא כי, הגם שהמאמרים מטעמים דנים בסוגיות
5 הנסמכות, בין היתר, על ממצאיו ומחקרו של התובע, ייחסו נתבעים 3 ו-4 את "משפט
6 הגבול" לנתבע 2 ותלמידו.
7
8 בסעיף 55 לכתב התביעה התובע מציין כי "אמנם, עלה בידי כותבי המאמר דמבו
9 וקונטוניאניס להוכיח את אותה ההוכחה של התובע גם בהתכנסות חזקה אבל זה בדיוק
10 העניין. ההוכחה שלהם היא עידון של תוצאות ועבודת מחקר והוכחה קיימים אשר
11 שייכים לתובע לא להם...".
12
13 בסעיף 59 לכתב התביעה המתוקן נאמר כי:
14 "...למרות זאת, הפר הנתבע 2 את זכויות התובע ברגל גסה והציג את עבודתו כעבודה
15 מקורית, למרות שבמסגרתה התבסס, בין היתר, על עבודה ופרי עמל של התובע, או לכל
16 הפחות היה עליו לציין את עבודת התובע אשר קדמה לעבודתו והגיעה לתוצאות הבסיס
17 אותן עידן הנתבע במאמרו".
18
19 ביחס לנתבע 2, אין ספק כי כלל לא נטענת ההעתקה, כי אם אי אזכורו של התובע על אף
20 שתוצאותיו והוכחתו עומדים לטענת התובע בבסיס מחקרו של נתבע 2 ותלמידו.
21 התובע למעשה טוען כי נתבע 2 ותלמידו השתמשו בתוצאה ובהוכחה של התובע, מבלי
22 לאזכרו.
23 אף ביחס לנתבעים 3 ו-4 לא נטענת ההעתקה, כי אם הפרת החובה לייחס לתובע את משפט
24 הגבול ולא לנתבע 2 ותלמידו.
25
26 זאת ועוד; לא ברור כלל מכתב התביעה כיצד נעשה הייחוס הואיל ובסעיף 51 לכתב
27 התביעה טוען התובע טענות עובדתיות חילופיות:
28 "התובע טוען בראש ובראשונה כי מאמר דמבו – קונטוניאניס מתבסס על מחקרו
29 ותוצאותיו. יחד עם זאת ולחילופין, גם אם אינו מתבסס ישירות על מחקרו ותוצאותיו של
30 התובע הרי שכיוון שמחקרו ותוצאותיו של התובע מוקדמים משמעותית בזמן ופרסום
31 לפרסום במסגרת מאמר דמבו – קונטוניאניס, היה על כותבי מאמר דמבו- קונטוניאניס,
32 על עורכיו מטעם הנתבע 5 ועל הנתבעת 5 לדעת והייתה עליהם חובה לוודא כי במסגרת
33 המאמר מיוחסות ומשוויכות תוצאות והוכחות רלוונטיות לגורם הנכון – לתובע – תוך
34 שימת דגש על כך שכותבי המאמר ביצעו עידון של תוצאות התובע".
35



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 158219-09 ד"ר שדה נ' ברנר' שיץ שמאי ואח'

- 1 לא ניתן לטעון שתי טענות עובדתיות הסותרות זו את זו וראה לעניין זה תקנה 72
- 2 (ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, וכן ספרו של כב' השופט גורן, סוגיות בסדר דין
- 3 אזרחי, מהדורה שביעית בעמוד 62 - 63 ובפסקי הדין המאוזכרים שם.ב.
- 4
- 5 כידוע, המבחן הקובע לסילוקה על הסף של תביעה בהיעדר עילה הוא בחינת פרשת
- 6 התביעה אשר בהנחה שהתובעים יוכיחו את העובדות הכלולות בתביעתם – יהיו
- 7 זכאים הם לקבל את הסעד המבוקש על דם (ראה: ד"ר יואל זוסמן, סדר הדין
- 8 האזרחי, מהדורה שביעית, 1995, עמ' 183).
- 9
- 10 כתב התביעה המתוקן לא מגלה עילת תביעה ולא מנוסח באופן אשר יכול להקים
- 11 עילה של הפרת זכות יוצרים או כל עילה אחרת ועל כן, דין הבקשה להתקבל.
- 12
- 13 **לסיכום:** 16
- 14 (א) לאור מכלול הנימוקים שהועלו לעיל, ובשים לב לכך שכבר התאפשר לתובע בעבר
- 15 לתקן את כתב תביעתו; אני מורה על מחיקת התביעה.
- 16
- 17 (ב) התובע יישא בהוצאות כל נתבע ושכ"ט עו"ד בסך 5,000 ₪ + מע"מ (ובסך הכל
- 18 25,000 ₪ + מע"מ).
- 19 סכום זה יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום החלטה זו ועד התשלום בפועל.
- 20
- 21 (ג) המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים.
- 22
- 23 ניתנה היום, כ"ה תמוז תש"ע, 07 יולי 2010, בהעדר הצדדים.
- 24



25
26
27
28
29
30